

ПРОБЛЕМА ПЕРІОДИЗАЦІЇ ІСТОРІЇ НАУКИ

БОРКО Тетяна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук, Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

БАТІЙ Юрій,

здобувач вищої освіти

спеціальність 201 Агрономія

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: У доповіді розглянуто періодизацію як результат конструктивного мислення людини, що відображує її світоглядні уявлення й способи інтерпретації історії як такої. Для здійснення періодизації потрібна певна система впорядкованих теоретичних знань про історію і виокремлення понять та категорій, за якими вона буде проводитися.

Ключові слова: періодизація, історія, історичний час, наука, систематизація, інформація, подія.

Періодизація має дуже особливу роль в історичних науках, де науковці можуть розділити різноманітну інформацію на частини (століття, десятиріччя, епохи та багато інших).

Періодизація утворює спеціальні умови для організації та упорядкування матеріалу з історичних джерел, зрозуміння й вивчення природничих і соціалізованих форм життя людей та взагалі суспільства, утворення різноманітних структур і гіпотез, котрі дають розуміння, а найголовніше – їх вимірювання [2].

Загальною вибіркою і вимірювальною основою різної періодизації тих епох є час в історії. У минулі епохи давні люди і цивілізації намагалися зрозуміти час за допомогою природничих циклів і думали, що він нерухомий, ніколи не змінюється та циклічно повторюється, а стародавня свідомість обмежувала часові відрізки якихось подій, зазвичай, теперішнім [1].

Основною метою наукової історії є те, що вона повинна забезпечити постійне зростання духовного і технічно-прогресивного потенціалу людства [3].

Завданнями історії науки є:

- знаходження, структурування, переробка та ототожнення інформації;
- збільшення джерел інформації для проведення досліджень;
- пошук і трактування законів і закономірностей наукових і технічних етапів розвитку;

- надання розуміння значення науки в духовному житті людства;
- поліпшення розробки дослідної справи.

Однією з проблем періодизації історії науки було її невизнання. Розуміння того, що науки все ж таки важлива почало усвідомлюватися тільки в епоху Просвітництва, коли Жан-Батіст Кольбер, відомий міністр Людовика XIV, заснував першу в світі Академію [3].

З вище зазначеного періоду і надалі наука стала отримувати впорядковану та грошову допомогу від держави. Перше досягнення тогочасної науки було відкриття закону всесвітнього тяжіння, у математиці – створення математичного аналізу [3].

Сьогодні для дослідників, науковців постає дуже важливе питання саме про періодизацію в історії. Розуміння точки відліку періодизації дає нам поштовх для того, щоб не загубитися при дослідженні різних наук.

Джерела з історії стрімко набирають значимості, а саме матеріали статистики, різні типи документів, договорів між різними державами. До джерел з історії можна віднести і наукові роботи, художні витвори та багато іншого. Щось з них оприлюднили, щось знаходиться в архіві.

Ми не можемо перевірити достовірність даних котрі були у минулому і тому можемо спиратися лише на документацію, записи, які маємо сьогодні і будемо використовувати у майбутньому.

Низка суспільно-правових проблем, які становлять актуальну наукову і прикладну проблему, потребують всебічного опрацювання і негативно позначаються на подальшому розвитку людини, суспільства і держави [4].

Багато років тому освіта була доступна далеко не для всіх, тому розвиток науки довго стояв на місці і, звичайно, чим менше людей знає, тим важче цю інформацію передати.

Отже, періодизація історії має справу з надзвичайно складними явищами соціального життя, які протікають у відмінних часових і просторових координатах. Обираючи критерії її проведення, дослідники неминуче абсолютизують їх і не звертають уваги на інші, що призводить до суттєвих розходжень з історичною реальністю.

Кожна періодизація є гіпотезою, яка або приймається дослідниками, або замінюється більш прийнятною для їх загалу, але служить вихідним пунктом для впорядкування всього матеріалу за обраними критеріями.

Необхідно пам'ятати про допоміжне призначення всіх періодизацій, спрямованої на впорядкування історичної інформації з метою її розуміння та опрацювання, керуватися співставленням критеріїв її утворення для різних суспільств і епох, сторічч та інших часових відрізків.

Література:

1. Галушко К. Ю. Час історичний [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 10: Т-Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2013. 688 с.: іл. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Chas_istorychnyj (останній перегляд: 08.10.2022).

2. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: Посібник для студентів історичних спеціальностей університетів. Львів: ПАІС, 2007. 312 с.

3. Лебедев І. К. Історія науки і техніки : навч.-метод. матеріали для студ. ф-ту прикладної математики ; навч. посіб. / І. К. Лебедев, Л. Р. Ігнатова, А. І. Махінько; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 4,9 с.

4. Пилипчук В. Г. Формування теоретико-правових основ забезпечення державної безпеки України (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : монографія / В. Г. Пилипчук. – К. : НКЦ СБ України. – 2008. 76 с.

Abstract: *The report examines periodization as a result of a person's constructive thinking, which reflects his worldview and ways of interpreting history as such. Periodization requires a certain system of ordered theoretical knowledge about history and the identification of concepts and categories by which it will be carried out.*

Key words: *periodization, history, historical time, science, systematization, information, event.*